

دقباله لیکنې لارښود

لیکنه اوژباره:

Ketabton.com

نعمت الله پټانزی

کال: ۱۳۹۷ لمريز

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

دکتاب پېژندنه :

دکتاب نوم: دقباله لیکنې لارښوود

لیکنه اوژباره: نعمت الله پتانزی

کمپوزاودیزاین: نعمت الله پتانزی

خپرندوی: کتابتون ویب پاڼه (www.ketabton.com)

دخپریدو کال: ۱۳۹۷ لمريز

آنلاین چارې: شمشاد زهير

يادښت:

دا کتاب له کتابتون ویبپاڼې څخه ښکته (ډانلود) شو،

د چاپ ټول حقوق یې له لیکوال او خپرندوی سره خوندي دي، بې اخځه گټه اخیستنې ته اجازه نشته!

ډالى

په هاغه مينه ! يې خپلې درنې مورته ډالى كوم،

هغه چې زه يې پرې پاللى يم !!

نعمت الله پٽانزى

دمطالبولړليک

مخ	سرليک
۶.....	سريزه.....
۷.....	قباله څه شی ده؟.....
۸.....	دقبالي ډولونه.....
۸.....	معاملاتي (دپيروپلورقضي اسناد).....
۸.....	دځمکې قباله.....
۱۰.....	مصالحه ليک يا اجاره ليک.....
۱۰.....	قسمت ليک.....
۱۰.....	واده ليک (نکاح خط).....
۱۱.....	اداري او شرکتي قراردادونه.....
۱۱.....	دقبالي اهميت.....
۱۲.....	دقبالي ليکنه.....
۱۳.....	دقبالي قانوني اعتبار.....
۱۴.....	دزراعتي ځمکې پلورل او پيرودل.....
۱۴.....	څښتنولي څه شی ده؟.....
۱۴.....	دشتمنۍ ډولونه.....
۱۴.....	شخصي شتمني.....
۱۴.....	عمومي شتمني.....
۱۵.....	دځمکې دڅښتن دندې اومسؤوليتونه.....
۱۶.....	منابع اوماخذ.....
۱۷.....	دليکوال ژوندليک.....

سریزه

الحمد لله والصلوة وسلام علي رسول الله وبعد:

درنولوستونکو!

قباله یومهم اوارزښتناک سندردي چې داسنادوپه ډله کې ځانگړی ځای لري، قباله په ډیرو ډولونو او سرلیکونو سره لیکل کیدای شي، پخوا به په یوه سیمه کې یوه سړي داسندلیکلی شوای یعنې دقباله لیکنې په برخه کې زیاتې ستونزې شته په داسې حال کې چې داسې کوربه نه وي چې هلته نوموړی سند موجود نه وي، بنایي تراوسه هم ډیرلوستي کسان ددې سند له لیکلو عاجزوي، په دې کتاب کې دځمکې دقبالي په لیکلوباندې تمرکز شوی دی. ددې لپاره چې قباله په معیاري ډول سره ولیکل شي او په دې برخه پرتې ستونزې حل شي، په همدې منظورمې دارساله د"قباله لیکنې لارښوود" ترسرلیک لاندې له معتبرو منابعو څخه په ګټه اخیستنې سره تدوین کړه هیله لرم لوستونکي یې له ګټورځمن شي.

په خورامینه

نعمت الله پټانزی

قباله څه شی ده؟

(قباله يا قباله) په لغت کې مکتوب ته ويل کيږي چې ضمانت ليک او معاهدې (ترون) په نوم هم ياديږي او په اصطلاح کې قباله هغه مکتوب دی چې دانسانانو ترمنځ د يوه کار، عمل، پوراوياد هغې د يوې برخې په اړه په قطعي توګه ليکل کيږي. چې کيدای شي نوموړی سند عادي يا رسمي اوياهم مالي اوياغیرمالي وي.

لکه څرنګه چې دقرآن کریم په ګڼ شمير آياتونوکې دهغو قراردادونوپه مکتوب کولوکې چې داشخاصولپاره الزام اويادين منځ ته راوړي په ښه توګه دهغوی دسرتو رسولواوداړونده قراردادونودګټواوشرايطوڅخه دتيريدنې اوتيروتنې په اړه مؤکدې لارښوونې شوې دي.

قبالي هغه اسناددي چې دهرډول قرارداد ضامن اوددوه اړخونوترمنځ تعهد اوالتزام منځ ته راوړي اوپه ډيرو ډولونواوسرليکونو سره ليکل کيدای شي.

قباله له حقوقي اړخه دمعاملې سند، عقد اودماليت سند ته ويل کيږي، قباله نه يوازې چې حقوقي سندبلل کيږي بلکه دليکل شويواسنادو يوه برخه هم ده.

له ظاهري پلوه قبالي مختلف ډولونه اوشکلونه لري لکه چې ديوې پاڼې، څوپاڼو اوکتابچې په توګه ليدل شوې ده.

دقبالي ډولونه:

دمضمون اومحتواله پلوه دقبالي ډولونه دادي: ⁽¹⁾

1. معاملاتې (دپراوېلوړقطني اسناد):

دقبالي له مهمو ډولونوڅخه معاملاتې اسنادهم دي چې دقطني پراوېلوړپه توگه عقدکيري. دپراوېلوړ دقطني اسنادوڅخه دځمکې، هتيو اوکورونو قبالي يادولای شوچې دلته يوازې دځمکې قبالة ترحث لاندې نيسو:

دځمکې قبالة:

دځمکې قبالة دپراوېلوړداسنادو له جملې څخه يوهم سند دی چې په هغه کې دځمکې موقعيت (څلورخواوې)، اندازه، قيمت(مروجې پيسې) په تقديادين اودپلوړونکي اوپيرودونکي نومونه اوالقاب له مهراولاسليک سره ذکرکيري اوهمدارنگه دشاهدانو مهر، لاسليک اوتصديق دقبالي په لاندنۍ برخه کې لگول کيري. که چيرې شفه اخيستونکي موجود وي دهغومهراولاسليک هم اړين گڼل کيري. دا ډول قبالي شپږرخې لري: لومړی دقبالي سرليک، دوهم نيټه، دريم دبايع اومشتري(پلوړونکي اوپيرودونکي) شهرت اولاسليکونه، څلورم دقبالي اصلي متن، پنځم دشاهدانوشهرت اولاسليکونه، شپږم يادونه، په دې برخه کې ځينې ځانگړي شرايط ذکرکيري دمثال په ډول که چيرې دځمکې شفه اخيستونکي موجودوي خونوموړې ځمکه په شفه نه اخلي نو؛ دقبالي په دې برخه کې يې يادونه کيري اودهغه شخص لاسليک اخيستل کيري.

په راتلونکې پاڼه کې دځمکې دقبالي يوه نمونه کتلاى شئ.

(¹) - دقبالي نورډولونه هم شته چې يوازې نومونه يې دلته راوړو: تعهدليک، التزام ليک، عقدليک، طلاق ليک، شهادت ليک، استشهادليک، استعمال ليک اوداسې نور...

دځمکې قبالة

نېټه: ۱۳۹۰ / /

دماشتری «پروډونکي» پېژندنه (شهرت)		دبايع «پلورونکي» پېژندنه (شهرت)	
نوم		نوم	
دپلاز نوم		دپلاز نوم	
دتابعیت دتذکرې شمېره		دتابعیت دتذکرې شمېره	
استوګنځی		استوګنځی	
لاسلیک / مهر / دکوتې ښان		لاسلیک / مهر / دکوتې ښان	

اصلي متن: ځمکه چې (.....) مساحت (پراخوالی) لري چې څلورخواوې يې په لاندې ډول دي: شمال ته يې جنوب ته يې ختيځ (شرق) ته يې لويديځ (غرب) ته يې پروت دی. ښاغلي چې شهرت يې پورته ذکرشوی دی خپله ځمکه په ښاغلي باندې چې شهرت يې پورته ذکرشوی دی په بدل کې چې ښايي يې کيږي دبردې خپلوانوپه حضورکې وپلورله، نوموړي بايع (پلورونکي) اوماشتری (پروډونکي) دواړه درضايت په څرګندولو، بشپړتفاهم اوليدلو سره ددې ځمکې د عقد په ترلوسره بشپړه موافقه لري اوکه دنوموړې ځمکې د عقد څخه وروسته ددې ځمکې کوم مدعي پيداشي مسؤليت يې دبايع (پلورونکي) په غاړه دي. ومن الله التوفيق.

دشاهدانوپېژندنه (شهرت)			
کڼه/شمير	نوم	دپلاز نوم	لاسلیک/مهر/ دکوتې ښان
1			
2			
3			

نوب/ يادونه:

تهيه اوترتيب: اقتصادپوه نعمت الله (پټانزی)

2. مصالحه لیک یا اجاره لیک⁽²⁾:

په دې لیک کې په معامله پورې اړوند ټول شرایط، دملکیت جغرافیایي حدود، دمعاملې اړوند مختصات، تعین شوی مبلغ، دبحث اړوندوخت، ددواړو اړخونو تعهدات اودمعاملې دفسخ (ړنگولو) شرایط باید په کره اودقیقوالفاظو سره اویافقهې عبارتوسره بیانېږي ، ددیرو اسنادو پیژندوکو په آند فرمانونه واحکام چې دتعهد اوالتزام ښوودونکي دي دقبالوپه توګه پیژني بلکه ددې ډول سندونو لیکل د ټولنې په روان اوعادي ژوندانه کې جاري نه دي اوتولو خلکو ته نه شاملېږي نو؛ په همدې اساس دعادي اسنادوله دايرې څخه وتلي دي اویوازې دسلطانیاتوپه نامه یادېږي.

3. قسمت لیک:

دقبالې له ډولونو څخه یو بل ډول قسمت لیک دي چې دافرادو یا دیوې کورنۍ دغړیو ترمنځ عقد کېږي. چې په دې قباله کې دافرادو نومونه اودهغوی دقیقې برخې ذکر کېږي اوهمدارنګه دافرادو ، شاهدانو اوتصدیق کوونکو مېړاو لاسلیکونه درج کېږي.

4. واده لیک (نکاح خط):

دواده لیک (نکاح خط) دقبالوله مهمو ډولونو څخه دی چې کله دیوې پانې په ډول اوکله هم دیوې کتابچې په ډول لیکل کېږي اودزوجینو د نومونو برسيره دپلارنومونه اودهغوی القاب هم پکې ذکر کېږي اوهمدارنګه دتعین شوي مېړاو لګښتونو اندازه په نقد، جنس اوملک سره پکې لیکل کېږي؛ په

(²) – دځمکې له قبالي پرته دقبالې دنورو ډولونو لپاره مې فورمونه اونمونې وړاندې نه کړې داځکه چې هغه دمحاکمو اوارونده ادارو له لوري لیکل کېږي اوځانګړي فارمونه لري.

ځينو عقدليکونکو کې د ميرمنې جهيزه⁽³⁾ (اوپونښ (وسايل، توکي اوجامي) هم ذکر کيږي چې د خاوندخواه تصديق کيږي، اوددې عقدليک په څنډو او يا خپت د شاهدانو او تصديق کوونکو مهر، لاسليک او يا دگوتې نښانونه لگول کيږي.

5. اداري او شرکتي قراردادونه :

اداري او شرکتي قراردادونه هم د قبالي له ډولونو څخه دي چې د شراکت ليک په نامه سره ياديږي، ددې قراردادونو محتوا د پير او پلور د قباليو په خپره چې د شرکت اړونده موضوع، مختصات، تعهدات، شرايط او تعين شوی مبلغ او همدارنگه د معاملي د فسخ (ړنگولو) د شرايطو په اساس يې د قباليو په قطار کې راوستلی شو.

د قبالي اهميت:

قبالي په کورنيوکې د يوه مهم اوقيتي سند په توگه ساتل کيږي په همدې دليل سره د کيت له پلوه قباله هغه سند دی چې په کورنيوکې يې تر ټولو اسنادو څخه مقدار ډير دی، د قبالي په اړه ډيره مطالعه کيدای شي د بومي کلتور د پيژندگلو لپاره ترې کار واخيستل شي او همدارنگه د ټولنيزو، تاريخي، جغرافيايي، اقتصادي ځانگړتياوو او د ځانگړو تاريخي دورو د معلوماتو او اطلاعاتو در اغونډولو مهمه وسيل گڼل کيدای شي.

(³) - هغه وسايل، توکي اوجامي (پونښ) چې ناوې يې د پلار له کور څخه د خاوند (ميره) کور ته له ځان سره وړي .

دقبالي ليکنه :

پخواوختونوکې به قبالي په عربي ژبه باندې ليکل کيدلې او په يوه ځانگړې مطلع سره به پيل کيدلې لکه خرنګه چې دپيرواپلورقبالي به ډيرې د«هوامالک بلاستحقاق» په سرليک او عقديکونه به د«هوامؤلف بين القلوب» په سرليک سره پيل کيدلې اوهمدارنګه پخوا به قبالي په شکستي نستعليق خط سره ليکل کيدلې خواوس کيدای شي په ډيرونورو فونتونوسره وليکل شي ،دقبالي دليکلو او لوستلو اودنوموړي سند دمحتوياتودرک افهم ډيراپين کڼل کيږي اوپوځانگړی هنراومهارت ته اړتيا لري .

دقبالي قانوني اعتبار:

دارونده معاملې ددواړو اړخونو داخيار، بلوغ او عاقل والي ذکر د عقد په وخت کې دقبالي په متن کې ډیراړين دی، له دې پرته ددې عقد، تعهد او معامله د اعتبار او صحت له درجې څخه ساقطیږي، په دې ډول اسنادو کې د اعتبار د لازياتوالي لپاره د شاهدانو مهر، لاسلیک او تصدیق لازمي دی.

معمولاً ددې سند (قبالي) په ځنډو یا لاندنۍ برخه کې د شاهدانو د مهر لاسلیک او تصدیق لپاره تش ځای پرېښودل کیږي، د ټولنیز موقیعت په اساس هر یو شاهد په قباله کې یوه ځانګړې فضا اشغالوي په دې معنا چې دقبالي په ځنډو غالباً ښي لوري ته یادېږي په لاندنۍ برخه کې لومړی دهغه شاهدانو مهر، لاسلیک او تصدیق اخیستل کیږي چې په ټولنه کې یې ټولنیز موقف لوړوي بیا وروسته دهغه کسانو مهر، لاسلیک او تصدیق اخیستل کیږي چې ټولنیز موقف یې ټیټ وي .

د شاهدانو او یا د معاملې ددواړو اړخونو د مهر، لاسلیک اندازه د ټولنیز موقف د لوړالي او یا ټیټ والي په اساس دقبالي په ځانګړي موقیعت کې چې مخکې یې یادونه وشوه په یوه ځانګړي لمن لیک او متن سره لګول کیږي .

ډیر او پلور په قبالو کې د پلورونکي مهر او یا لاسلیک د سند په وروستی یا پورتنۍ برخه کې لازمي دی مګر پروډونکی په دې دلیل چې نوموړی سند یې په اختیار کې ورکول کیږي اودده نوم پکې لیکل شوی وي لازمه نه ده چې مهر او یا لاسلیک یې واخیستل شي .

دزراعتي ځمکې پلورل او پیرودل:

څښتنولي څه شی ده ؟

کوم توکي (امتعہ) چې دکوم شخص له لوري په تصرف کې واقع شي هغه ته درايي ويل کيږي ،کوم شخص چې درايي يې په تصرف کې واقع شي هغه ته يې څښتن(مالک) ويل کيږي ،دتوکوڅښتنان دخپلو شتمنيو په مقابل کې معين حقوق اومسؤوليتونه لري،يعنې يوشخص ترهغه پورې ديوې شتمنۍ څښتن کيدای نشي ترڅو يې جواز(قباله) ونه لري کله چې جواز(قباله) موجوده وي نو؛ نوموړی شخص ترهغه وخته پورې ددې شتمنۍ مالک ياڅښتن دی ترڅو چې پلورلې يې نه وي .

دشتمنۍ ډولونه :

شتمني په دوه ډوله ده :

الف: شخصي شتمني:

له هغه شتمني څخه عبارت ده چې چې څښتن يامالک يې په خپله خوښه خپلې اړتياوې ترې پوره کوي ،داډول شتمني په ورځني ژوندانه کې دگټه اخيستنې وړ گرځي. لکه :له موبایل اوموټرچې مالک يې په خپله خوښه دخپلواړتياوو دپوره کولولپاره کاروي.

ب: عمومي شتمني:

هغه شتمني ده چې ديوې سيمې اويابوه هيوادتول وگړي دهغه څخه دگټه اخيستنې مساوي حق ولري .لکه : معدن کله چې ديوچاپه شخصي ځمکه کې معدن وموندل شي نو؛په دې صورت کې دځمکې څښتن ته ددولت له لورې دځمکې قيمت ورکول کيږي اونوموړې ځمکه له معدن سره يوځای ددولت په تصرف کې راځي کله چې معدن ددولت په واسطه راوايستل شي عمومي شتمني بلل کيږي .

دځمکې دڅښتن دندې اومسؤوليتونه:

- دځمکې څښتنان مکلف دي چې له خپلې ځمکې څخه سمه ساتنه اوپالنه وکړي .يعنې ځمکه بايد کرونده شي ،ديوال ورڅخه راچاپير شي اوکه څوک په خپله ځمکه کې تعميرجوړوي بايدپه معياري توکه يې جوړکړي هسې نه چې په راتلونکې کې دگاوندپيانوځمکواوکورونوته زيان واړوي .
- که دچادځمکې ياتعميرله امله بل چاته زيان واړول شي دداخلي يا نړيوالو مفتيشينودڅارنې دپايلوپه اساس به يې دخسارې جبران ورکوي.
- دځمکې څښتنان بايد ټولنې ته دزيان اړولومخه ونيسي . لکه : که دچاپه زراعتي فارم کې اهلي څاروي مړه شي جسدونه يې بايدله دې ځای څخه ليرې يوړل شي .
- دځمکې څښتنان بايد دژوندانه چاپيريال ته دزيان اوتکليف مخه ونيسي . لکه : خپلوباغونوته داسې دوا وپاشل شي ترڅوپه نږدې چاپيريال کې انسانانو اوڅارويوته زيان ونه رسېږي.
- خپلې ځمکې ته داوبودسرچينوپه برابرولوکې بايدله خپل حريم څخه کارواخلي.
- دځمکې څښتنان بايد دويالي دحريم ساتنه وکړي.
- دځمکې څښتنان بايد دويالي (نهر)څخه دخپلې برخې په اندازه اوبه مصرف کړي.
- دځمکې څښتنان دخپلوځمکودساتلواوپاللولپاره له مېړنووسايلوڅخه په هغه صورت کې ګټه اخيستلاى شي چې ټولنيزنظم اودژوندانه چاپيريال ته زيان ونه رسوي.
- هغه اعلانونه اوخبرتياوې چې دټولنې دعامه اکثريت دخبرولولپاره ددولت يامؤسساتوله لوري لګول کيږي دځمکې څښتنان يې مخالفت نه شي کولای.

منابع اوماخذ:

1. دائره المعارف کتابداری و اطلاع رسانی، مدخل "قباله" از حوریه سعیدی، بازیابی: 15 مرداد

1392.

2. www.portal.nlai.ir/daka.wilki.

3. www.parsi.wiki.

4. www.amlakvatan.ir.

د نعمت الله پټانزي ژوندليک

نعمت الله پټانزی د شهيد اسدالله (صديقي) زوی چې په (۱۳۶۷ هـ

ش/ ۱۹۸۸ م) کال کې دميدان دوردگو ولايت د سيدآباد ولسوالۍ دشينز د

درې د پټانخيلو په يوه لرغوني کلي کې په يوه درنه، پټنه اودينداره کورنۍ کې

زېږدلی دی، لومړنۍ زدکړې يې تر شپږم ټولگي پورې دوردگو ولايت د سيدآباد ولسوالۍ د سعديې په

لومړنۍ ښوونځۍ کې تر سره کړې دي، منځنۍ او ثانوي زده کړې يې هم د ياد ولايت د سيدآباد ولسوالۍ

د حضرت خالد بن وليد (رض) په عالي ليسه کې چې د تکیې په نوم هم شهرت لري تر سره کړې اوله

نوموړې ليسې څخه په (۱۳۸۶ هـ ش) کال کې په اعلى درجه (اول نومره) فارغ شو اود کانکور له آزمويڼې

وروسته د هرات پوهنتون د اقتصاد او مديريت علومو پوهنځۍ ته بريالی شو ، اکر چې يو کال يې په دې

تحصيلي دوره کې د ځينو اقتصادي ستونزو له امله ځنډ راغی خوله نوموړې پوهنځۍ څخه په (۱۳۹۱ هـ

ش) کال کې په پوره برياليتوب سره فارغ التحصيل شو.

نعمت الله پټانزي په (۱۳۹۰ هـ ش) کال کې د مديريت او تجارت (Business Administration) په

څانگه کې د جرمني د دوست هيواد دهانس بنياد (Hones Foundation) لخوا د افغانستان د سوداگرۍ

اوصنايغوله خونې څخه تر شپږمياشتنيو عملي اونظري زده کړو وروسته تصديق نامه لاس ته راوړې ده.

نعمت الله پټانزی له شعراو ادب سره د بې سارې مينې له امله په پښتو ژبه شعرونه ليکي چې تردې مهاله

کڼ شمير شعرونه لري.

نعمت الله پټانزي د تحصيل په دوران کې د هرات پوهنتون د ليليې د محصلينو لخوا د خپريدونکې (صفا) مهالنۍ

خپرونې د مطالبو د کتنپلاوي فعال غړی ؤ، چې د هرات پوهنتون له رهبري څخه څو ځله په ستاينليکونو و

ويارل شو.

نعمت الله پټانزي په کې دهرات په ولايت کې دوردگودفرهنکي شورا فرهنگي چارې مخ ته وړلې او په (۱۳۹۰ هـ ش) کال کې يې دغيرت شمله په نوم ديوې مهالنۍ خپرونې بنسټ کيښود اودهغه مسؤل مدير وټاکل شو.

نعمت الله پټانزي له پوهنتون څخه تفرغت وروسته له دولتي او غيردولتي، ملي اونړيوالو ادارو سره داقتصادي مشاوريت، ټولنيز خوځښت، مديريت او خپرونو په برخوکې دندې ترسره کړې دي. همدارنگه نعمت الله پټانزي د (۱۳۹۱ هـ ش) کال راپدې خوا دهيواد په دننه کې دمختلفو ملي اوبين المللي مؤسساتو لخوا په گڼ شمير بنوونيزو ورکشاپونو، علمي سمينارونو او تريننگونو کې برخه اخيستي ده.

نوموړی اوس مهال دميدان دوردگوپه ولايت کې دډاکتر عبدالوکيل په کثرالرشتوي انستيتوت کې ددارې او تجارت په څانگه کې داستادۍ وياړلري .

آثار اوليکنې :

1. جيو متریک مفاهيم اوفورمولونه (ليکنه ، ناچاپ اثر، په کتابتون ويبپاڼه کې خپور) .
2. دقباله ليکنې لارښود (ليکنه او ژباړه، ناچاپ اثر، په کتابتون ويبپاڼه کې خپور).
3. دايکسيل پروگرام زده کړه (ليکنه، ناچاپ اثر، په کتابتون ويبپاڼه کې خپور).
4. په اسلام کې دپيرې حکم (ژباړه، ناچاپ اثر، په کتابتون ويبپاڼه کې خپور) .
5. دلمانځه په قعدوکې دشهادت په گوته اشاره (ژباړه ، ناچاپ اثر، په کتابتون ويبپاڼه کې خپور) .
6. دپټان ننگ (شعري ټولگه، ناچاپ اثر) .
7. ترمې اوبنکې (دحمدونو او نعتونو شعري ټولگه، ناچاپ اثر) .
8. پيچومی (شعري ټولگه، ناچاپ اثر).
9. پټان خيل دتاريخ په رڼاکې (خيرنه، ناچاپ اثر).

10. دوردگوپه ولایت کې د فقرعلتونه اودهغې دله منځه وړلولارې چارې (دلیسانس د دورې پاپلیک، ناچاپ اثر).
11. دغیرت خیره (دغازي شیرخان وردگ په ژوند او خاطرو هر اړخیزه خیره ، ناچاپ اثر).
12. رنگینې کرښې (دپوهنتون خاطرې ، ناچاپ اثر).
13. گڼ شمیرنورې مقالې چې د هیواد په بیلابیلو مجلو ، ورځپاڼو او ویب پاڼو کې خپرې شوې دي .

پای

۱۳۹۷/غوايي/۷ نیټه

Get More e-books from www.ketabton.com
Ketabton.com - ebooks library